

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja Evropska unija in Evropski sklad za regionalni razvoj

Poročilo o predavanjih in delavnici interpretacije v Bovcu 16.3.2018

Izvedli smo drugo iz niza treh srečanj, namenjenih razvijanju kompetenc na področju interpretacije dediščine v projektu prenove razstave, predstavljene v Strgulčevi hiši.

Drugo srečanje je bilo predvsem namenjeno predstavitvi zelo različnih sredstev interpretacije in njihove uporabe.

V začetnem delu srečanja smo strnjeno ponovili poglobitve temelje interpretacije dediščine:

- Interpretacija je oblika strateškega komuniciranja – zahteva temeljito načrtovanje z jasno opredeljenimi nameni in cilji
- Interpretacija je oblika komuniciranja, ki ne posreduje zgolj podatkov (dejstev, informacij), ampak predvsem pomene, odnose in vrednote dediščine
- Pomemben del načrtovanja je načrtovanje doživetij dediščine, pri čemer je treba upoštevati vse faze doživetja – od pričakovanj, preko poti do, pa doživljanja dediščine s celotnim kontekstom vred, refleksijo, pot domov in oblikovanje dolgoročnih spominov
- Poglavitna lastnost interpretacije je, da je tematska in da gradi na zgodbah
- Šeherezadino načelo: pomembneje je povedati eno zgodbo zares dobro, kot povedati veliko zgodb
- Katonovo načelo: zares pomembna sporočila je treba ponavljati
- Načelo platenja sporočil (načelo Milčinskega) – posamezna sporočila se morajo povezovati in nadgrajevati (odličen primer tega načela je opisal Fran Milčinski v svoji povesti Laž in njen ženin)
- Interpretacija mora biti prijetna, relevantna, temeljiti mora na dejstvih in podpirati pozitiven odnos do dediščine in strok, ki se z dediščino ukvarjajo
- Prostor, kjer se dogaja doživljanje, vsebuje različne elemente, ki imajo različno vlogo pri doživljanju in razbiranju sporočil : baldahin (najmočnejši čutni vtis ali vtis z najmočnejšo simbolično povezavo)

ključi (elementi, nujni za razbiranje, pojasnjevanje in dojetje pomenov)

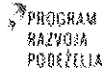
sidra (elementi z vsebinsko najpomembnejšimi sporočili)

vrata (ki nakazujejo, kje se odpirajo nove zgodbe)

vozlišča (križišča) zgodb

Nato smo pregledali najpogosteje uporabljena sredstva interpretacije, njihove prednosti in slabosti, predstavljenih pa je bilo tudi nekaj primerov napak pri uporabi različnih sredstev. Na kratko smo tudi praktično spoznavali, kakšno sporočilnost imajo lahko različni pogrinjki, kar pomaga pri interpretaciji s pomočjo hrane in pijače, kar je pomembno predvsem v fazah refleksije in je pomemben del interpretacijske vloge muzejske kavarne oziroma z muzejem povezane gostinske ponudbe.

Namen srečanja je bil predvsem prikazati ogromen nabor različnih sredstev interpretacije, ki imajo vsa svoje prednosti in svoje slabosti ter zelo velik pomen, ki ga ima pri načrtovanju interpretacije uporaba kar se le da raznolikih, interaktivnih in med seboj dopolnjujočih sredstev. Ciljev interpretacije ni mogoče doseči z enim samim sredstvom, še manj z enim samim sporočilom. Praviloma morajo cilji, ciljne skupine in njihove potrebe določiti izbor sredstev interpretacije.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropska investicija v podeželje

Po srečanju s slušatelji sem si podrobno ogledala štiri zadeve, ki so po mojem mnenju tesno povezane z interpretacijo v Strgulčevi hiši:

- Etnološka pot, s katero so povezane table pred objektom
- Prireditveni prostor na dvorišču
- Z zidovi obdane vrtove na jugu do hotela, ki je v fazi prenove
- Trg golobarskih žrtev z dvema trgovinama s spominki, samopostrežno trgovino Mercator, parkovnim območjem s klopmi in gostinskimi lokali

Ugotovitve ogleda:

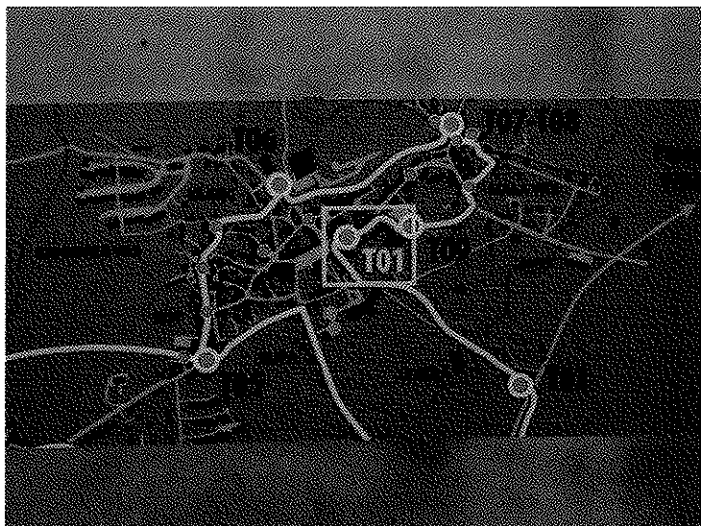
1. Etnološka pot

Zasnovana je bila v okviru projekta. Na dan, ko sem šla na ogled, v TIC ni bilo na voljo nobene zloženke več, so mi pa zelo ljubezno natisnili Pdf, ki je na voljo na spletu. Table pred stavbo so še v zelo dobrem stanju. Žal niso zasnovane interpretacijsko, pač pa so to informacijske table. Vsebina na tablah se ponavlja v zloženki. Zasnovana je faktografsko, zloženka ponuja podatke, zelo malo pa usmerja doživljanje obiskovalca (ni interaktivnosti). Celotna pot je predolga, da bi lahko bila del interpretacije v Stergulčevi hiši (sega do letališča...), vsekakor pa se z njo zelo pomembno povezuje. Opozarja samo na nekatere elemente dediščine – med posameznimi točkami in vsebinami ni očitne logične povezave. (Sprehod po poti ni sprehod po zgodbi, ampak je zbiranje posameznih dejstev, pri čemer gre v najboljšem primeru za ogledovanje tega, kar je na sliki v zloženki.) Pomanjkljivost zloženke je, da ne vsebuje preglednega zemljevida poti.

Celotna pot – po informaciji na spletni strani <http://www.discoverbovec.si/p/etnoloska-tematska-pot-po-bovcu.html> – terja kar poltretjo uro sprehajanja, kar je za interpretacijsko pot zelo veliko, še posebno, če upoštevamo, da gre za manjše število točk, opremljenih z dodatnimi informacijami, ki se povezujejo le z ogledovanjem.

Etnološka pot, ki obstaja in ima svojo infrastrukturo (table, zloženka...) je vsekakor nekaj, kar je treba pri interpretaciji upoštevati, saj je že na voljo. Pri izdelavi bodočega načrta interpretacije pa bo potrebno temeljito razmisliti o tej poti in o morebitni drugačni tematski povezavi sprehoda po Trgu golobarskih žrtev z najbližjo okolico in namensko pripravljenimi sredstvi interpretacije.

Tudi ta pot kaže vse pomanjkljivosti nenačrtnega projektne delo – LAS je izvedel celo projekt povezovanja tematskih poti v Posočju, a o kakšni sistematični povezavi še danes ni govora. »Tematske poti«, ki jih po Sloveniji mrgoli, v večini primerov sploh niso tematske (tudi bovška Etnološka pot ni!), če manj interpretacijske.

Ob hitri oceni se zdi najbolj problematično pri obstoječi poti to, da obiskovalca s točke 1 v neposredni bližini razstavnih prostorov v Stergulčevi hiši brez kakršne koli vmesne postaje takoj odpelje iz središča Bovca daleč na JV do točke 2, s tem pa stran od vseh vsebin, povezanih s Trgom golobarskih žrtev in središčem Bovca, kamor se obiskovalec vrne šele po dolgem obhodu letališča (točke 2, 3 in 4 so zelo dislocirane).

2. Prireditveni prostor na dvorišču

Prostor ima velik potencial, je pa trenutno v slabem stanju. Les hudo propada, območje se uporablja za odlaganje odpadkov (kante), trenutno ga ni mogoče uporabljati kot kakovosten prireditveni prostor. V prihodnje bi bilo treba dvorišče resno obnoviti tako, da bi dobili zares kvaliteten prostor, ki bi lahko služil za majhne, intimne prireditve, tudi za muzejsko gledališče, pripovedovanje zgodb, manjše dogodke žive zgodovine, delavnice na prostem in podobno.

LAS
Dolina Soče

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja Črna investicija v podeželje

3. Z zidovi obdani vrtovi so posebnost Bovca, ki je povsem zanemarjena, kar je velikanska škoda. Predvsem bi bilo treba zelo resno pristopiti k revitalizaciji in restavriranju vrtov, ki so v neposredni bližini, to je južno od Trga golobarskih žrtev na območju Male vasi in segajo do nekdanjega hotela Kanin, ki je v fazi prenove. Trenutno gre za precej zanemarjeno območje, ki tudi lastnikom hotela ne more biti ravno v veliko veselje (gre za neposredno zaledje hotela v smeri proti središču Bovca). Zato je upravičeno domnevati, da bi z lastniki hotela lokalna skupnost lahko našla skupni jezik pri prizadevanju za ureditev tega območja, ki bi lahko postalo zelo atraktivno že z majhnim naporom in sredstvi. Med zidovi so namreč zelo lepe poti za pešca, ki se lahko sprehodi krožno do hotela in nazaj v središče Bovca.

LAS
Dolina Sotce

PROGRAM
RAZVOJA
PODROČJA

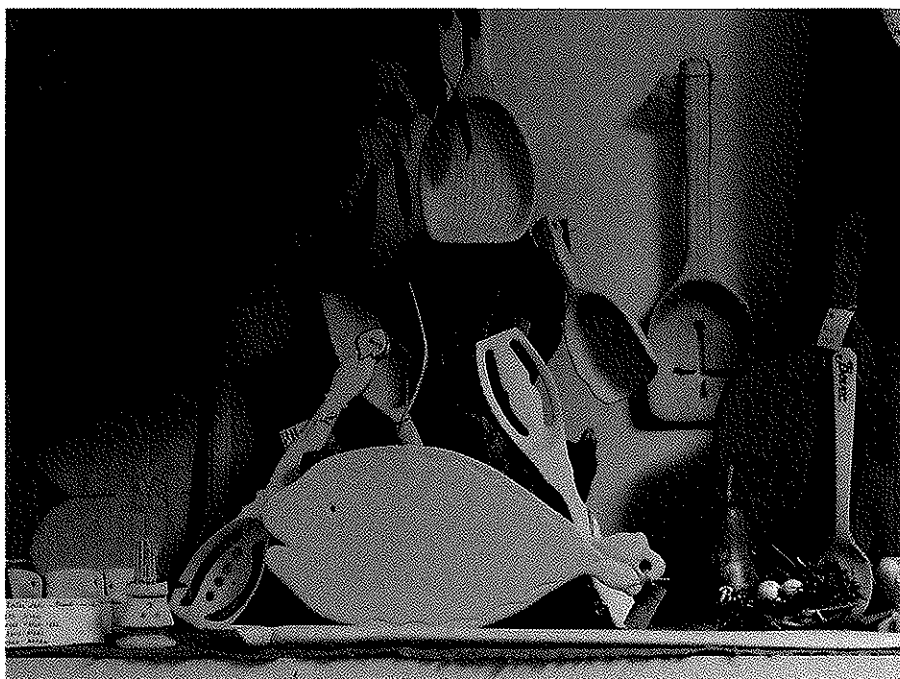
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Evropska investicija v podeželje

4. Trg golobarskih žrtev s TIC, trgovino s spominki, samopostrežno trgovino Mercator, hotelom s kavarno, parkovnim območjem s klopmi, z gostinskimi lokali ter trgovino Društva od ovce do izdelka

Trg z neposredno okolico je vsekakor območje, ki bo moralo biti vsebinsko najtesneje povezano z interpretacijo dediščine v Stergulčevi hiši.

Najprej in najbolj nujno je vzpostaviti sodelovanje z Društvom od ovce do izdelka. Njihova trgovina z zares čudovitimi in kakovostnimi ročno izdelanimi izdelki ima nekatere lastnosti muzejske trgovine – zlasti gre za izdelke, ki so pravzaprav replike muzejskih predmetov (trenutno ob ogledu predvsem leseni predmeti, ki so kopije nekdanjih uporabnih orodij in pripomočkov pri ovčarstvu in predelavi mleka). Trgovina bi tudi v poslovnem smislu veliko pridobila z načrtno interpretacijo bovške ovce in vse dediščine, ki je povezana s tem (trenutno ni znanih na tem področju prav nobene sistematičnosti, v sami trgovini pa praktično nobene interpretacije ali vsaj razlage. Izdelki so res lepi – ampak edinstvenost bovške ovce ni skoraj z ničemer pojasnjena!)

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijsko rdečad za raznoy poddeželja. Evropska unija v poddeželja

Izdelki, ki imajo lastnosti muzejskih replik, niso izpostavljeni in so pomešani z vsemi ostalimi.

Trg golobarskih žrtev kot neposredna soseščina Stergulčeve hiše in najožji center Bovca vsekakor ponuja še zelo velike možnosti za interpretacijo, ki bi morala biti strateško usklajena z interpretacijo v Stergulčevi hiši, s kratko interpretacijsko potjo po Bovcu (ali celo več potmi – glede na več različnih tem, ki s e ponujajo!), v sodelovanju z gostinci pa tudi z okusi in aromami Bovca. Najnujnejše je pri tem seveda sodelovanje z najemniki gostinskega lokala – bifeja, ki deluje v sami Stergulčevi hiši. Pomembni pa so tudi drugi lokali, ki bi lahko prispevali k učinkoviti interpretaciji lokalne identitete in tudi dediščine Bovca.

Marjeta Keršič Svetel

V Ljubljani, 19.4.2018